

Univers Pedagogic

pro

31 (914),
5 septembrie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

ȘCOLILE DIN ȚARĂ AU ÎNCEPUT NOUL AN DE STUDII CU UN NUMĂR RECORD DE TINERI PEDAGOGI

În școlile din țară au fost angajați 407 tineri specialiști - un număr record pentru ultimii cinci ani. Această cifră este cu 15% mai mare față de anul 2023 și cu 35% mai mare decât media pentru ultimii 5 ani. Datele au fost prezentate într-o conferință de presă de ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun.

Ministrul s-a referit la principalele priorități ale Ministerului Educației și Cercetării, inclusiv atragerea tinerilor în sistemul educațional, creșterea numărului de elevi în învățământul dual, salarizarea angajaților din educație și admiterea la universități.

Potrivit lui Dan Perciun, rezultatele admiterii în colegii, școli profesionale și universități arată o creștere a numărului de elevi și studenți înmatriculați în anul curent de studii. Astfel, în învățământul dual (formă de învățământ în care studiile sunt îmbinate cu angajarea în câmpul muncii) se atestă o creștere cu 54 la sută a numărului de elevi înmatriculați. Și datele preliminare ale admiterii la licență în universități arată o creștere cu circa 10% a numărului de studenți înmatriculați în instituțiile de învățământ superior, față de anul 2023. „În infrastructura instituțiilor de învățământ din țară, în 2023, au fost făcute investiții de cca 554 mil. lei și mobilizate resurse suplimentare de la parteneri de alte 110 mil. euro. Pentru anul viitor de studii, investițiile în infrastructură se vor ridica la 1,3 miliarde de lei. Resursele vor fi utilizate pentru dotarea școlilor și grădinițelor, școlilor profesionale, colegiilor și universităților și căminelelor. În perioada 2024-2027 vor fi efectuate investiții în sumă de 2,6 miliarde de lei”, a menționat ministrul. În anul 2023, instituțiile de învățământ din țară au primit dotări de echipamente, mobilier și materiale didactico-metodice în valoare totală de cca 140 mil. lei, iar suma destinată în acest scop

pentru 2024-2025 va atinge cifra de 160 mil. lei.

Instituțiile le-a fost transmis un număr total de 5000 de laptopuri, 500 de calculatoare, 69 de autobuze școlare (40 fiind livrate deja). Un număr de 200 de școli și 200 de grădinițe din țară vor beneficia de investiții în sumă totală de 3,5 mil. dolari. Pentru anul școlar 2024-2025, MEC și-a propus asigurarea tuturor școlilor cu manuale noi (în proporție de 100%). În anul 2024, Ministerul a lansat o nouă achiziție de manuale școlare pentru 67 de titluri, dintre care 27 cu traduceri. Editurile au depus oferte pentru 46 dintre acestea. În urma evaluării și redactării, la moment au obținut avizul „Bun de tipar” 39 de titluri, alte 2 titluri fiind în proces de aprobare. Alte 17 titluri de manuale noi sunt în proces de pregătire. Acestea urmează să fie evaluate și aprobate până la finele anului 2024, pentru a fi tipărite și a ajunge în școli în semestrul II al anului de studii.

Alte aspecte la care s-a referit Dan Perciun țin de dezvoltarea curriculară și pilotarea planului-cadru de alternativă, organizarea centralizată a

examenului de clasa a IX-a, constituirea a 100 de baze de practică pedagogică, pilotarea autonomiei școlare și a noii formule de finanțare în grădinițe, debirocratizarea domeniului, valorificarea investițiilor în infrastructură, internaționalizarea universităților, lansarea fondului pentru inovație și transfer tehnologic în cercetare, lansarea programului național de lectură „100 de povești”.

„La începutul anului școlar vrem să le urăm tuturor profesorilor să aibă parte de elevi curioși, să aibă satisfacție de pe urma muncii pe care o fac, vrem să le mulțumim pentru tot efortul, dedicația și pasiunea de care dau dovadă în fiecare an, să îi încurajăm să fie aproape de elevi, să-i ghideze, să-i ajute să-și realizeze pe deplin potențialul. Pe elevii îi încurajăm să învețe, să înțeleagă că prin educație își pot realiza potențialul și este cea mai importantă investiție pe care o pot face. Urăm tuturor un început frumos al noului an școlar”, s-a adresat Dan Perciun către profesorii și elevii din țară, la începutul anului de studii 2024-2025.

Peste 2500 de participanți au celebrat limba română, în toată țara, la Marea Dictare Națională

Ministerul Educației și Cercetării a găzduit un eveniment grandios în Piața Marii Adunări Naționale, ediția a II-a a Marii Dictări Naționale, la care au participat peste 1700 de persoane. Evenimentul, desfășurat de Ziua Limbii Române, a fost marcat de participarea entuziastă a publicului din toată țara, atât în Chișinău, cât și în 15 raioane ale țării, numărul total al participanților depășind cifra record de 2500.

La deschiderea evenimentului, președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, le-a mulțumit celor aflați în piață pentru interesul de care dau dovadă față de limba română. „Suntem atenți la cum ne îmbrăcăm, suntem atenți la ce mâncăm, dar cum să nu fim atenți la cum vorbim? Limba nu este doar un instrument de înțelegere reciprocă, modul în care ne exprimăm arată cât de vastă este mintea și lumea noastră”, a spus Maia Sandu, exprimând și recunoștința față de cei 12 mii de oameni care studiază în prezent limba română, prin programul național de studiere al limbii române.

Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a declarat, la rândul său, că felul în care ne vorbim limba rămâne a fi un însemn al demnității noastre naționale. Acesta a adăugat faptul că generații au luptat pentru limba română și este de datoria noastră să păstrăm vie amintirea acelor sacrificii, mai ales că pentru limba română au luptat multe personalități marcante, printre care și Spiridon Vangheli, prozator și poet, tatăl lui Guguță. Acesta a fost și autorul dictării alese în acest an. „În dictarea de astăzi, Spiridon Vangheli ne va oferi o lecție din volumul «Școala Vieții», o operă ce reflectă profunzimea gândirii

și experienței sale. Am ales acest text ca să omagiem marele nostru scriitor”, a mai adăugat Dan Perciun.

Pe parcursul lunii septembrie, o comisie specială formată de Ministerul Educației și Cercetării, va verifica textele scrise de participanți, iar cele mai bune lucrări vor fi premiate în cadrul unei ceremonii publice, detalii suplimentare urmând a fi anunțate în perioada următoare. La evaluare se va ține cont de corectitudinea scrierii dictării, o atenție deosebită fiind acordată ortografiei. Cei care se vor remarca prin rezultate excelente vor fi invitați la evenimentul festiv ce va fi organizat de ministerul de resort pentru a fi premiați de sponsorii evenimentului. Printre premiile oferite de sponsori sunt abonamente de trei luni la sport la „Arena Chișinău”, seturi de cărți de la editura „Cartier”, vouchere de la librăria „Librarius”, „Biletul de Aur” (invitație dublă) la Teatrul „Lucafeărul”, seturi de accesorii Orange cu pachete PrePay incluse. Ministerul Educației și Cercetării aduce mulțumiri atât sponsorilor evenimentului, cât și partenerilor, precum Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și Universitatea de Stat din Moldova, pentru cele 750 de bănci care au fost instalate în Piața Marii Adunări Naționale. Mulțumirile se extind și pentru partenerul Nordica, pentru cele peste 2000 de sticle de apă care au fost oferite participanților în cadrul evenimentului.

Detalii și actualizări despre evenimentul de premiere a participanților, dar și invitațiile de presă, vor fi publicate pe parcursul lunii septembrie pe site-ul și pe pagina de Facebook a Ministerului Educației și Cercetării.

Evenimentul Marea Dictare Națională, ediția II, a fost organizat de Ministerul Educației și Cercetării, sub egida Președinției Republicii Moldova.

Debut festiv al anului academic 2024-2025 la UPSC

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a dat startul anului academic 2024-2025 într-o atmosferă de sărbătoare, sub semnul valorilor național-europene și cu promisiunea unor realizări frumoase. Ceremonia, desfășurată pe 2 septembrie 2024, a adus împreună studenți, profesori și invitați de seamă, toți uniți de un singur obiectiv: un viitor educațional luminos și prosper.

Evenimentul a început cu intonarea imnului de stat al Republicii Moldova, un moment de profundă emoție, care a evidențiat importanța identității naționale într-un context european din ce în ce mai pronunțat.

Doamna conf. univ., dr. Alexandra BARBĂNEAGRĂ, rectorul UPSC, a întâmpinat cu căldură studenții anului I, vorbindu-le despre numeroasele oportunități de studii și beneficiile pe care le oferă universitatea și subliniind realizările semnificative ale instituției din ultimii ani. În discursul său, doamna

rector a oferit, de asemenea, o privire asupra viitorului, plin de proiecte ambițioase și promițătoare. În același timp, a adus un omagiu istoriei Universității, amintind de absolvenții de prestigiu, care au devenit personalități remarcabile în domeniul literaturii, artei și științei.

Prezent la eveniment, ministrul Educației și Cercetării, Dan PERCIUN, a adresat un mesaj de încurajare noilor studenți. „Ați ales să studiați la una dintre cele mai vechi și respectate instituții de învățământ superior din Republica Moldova. Voi sunteți viitorul

acestei țări și este o bucurie să vă vedem aici, într-un număr atât de mare. Vă mulțumim că alegeți să vă continuați studiile acasă, cu ambiție și curaj. Nu încetați să visați la realizări mărețe și să profitați din plin de această perioadă a vieții voastre,” a subliniat ministrul.

Un alt moment emoționant al ceremoniei a fost mesajul transmis de poetul și academicianul Ion HADĂRCĂ, absolvent cu mențiune al UPSC. Acesta le-a urat studenților să-și urmeze drumul ales cu determinare, în ciuda dificultăților, și să-și construiască

un viitor bazat pe studiu, cercetare și devotament. „În contextul integrării europene, nu uitați niciodată de valorile naționale. Drum bun în lumea cunoașterii și să ne reîntâlnim cu toții doar cu realizări frumoase,” a fost urarea sa finală.

Evenimentul s-a încheiat pe o notă festivă, când absolvenții promoției precedente i-au întâmpinat pe noii studenți cu căldură și le-au înmănat simbolic robă și tocă, marcând astfel integrarea acestora în marea familie a UPSC. Îndemnul lor plin de optimism și motivație au fost menite să inspire încredere și determinare în rândul bobocilor.

Sala plină de entuziasm și energie pozitivă a demonstrat dorința puternică a studenților de a-și continua studiile și de a contribui la viitorul educațional al Republicii Moldova, un viitor plin de speranță și perspective promițătoare.

Cu susținerea BIRD vor fi renovate 46 de școli

Lucrări de renovare și eficientizare energetică se vor realiza în 46 de școli din R. Moldova (inclusiv în 35 de școli-model care urmează a fi create), grație celor 54,5 milioane de dolari SUA oferiți de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), dintre care 50 de milioane urmează a fi încasate ca împrumut, iar 4,5 milioane – în formă de grant. Modernizarea școlilor se va face în cadrul proiectului „Tranziția durabilă către eficiența energetică în Republica Moldova (STEEM)”.

Autoritățile își propun să testeze o nouă abordare în ce privește eficiența energetică în instituțiile de învățământ selectate de Ministerul Educației și Cercetării, prin împrumut pe termen lung, cu dobândă atractivă, creditele urmând să fie rambursate din economiile de energie, precum și din reducerea expunerii la importurile de energie. În prezent, pentru întreținerea unui metru pătrat de clădiri în R. Moldova se consumă aproximativ de două ori mai multă energie decât în Uniunea Europeană. De remarcat că în clădiri se consumă peste 50% din toată energia din țară, de unde reiese că un sfert din căldura obținută este pur și simplu irosită.

„Aceasta este prima inițiativă dintr-un șir de proiecte care vor fi finanțate de către partenerii noștri donatori în cadrul programului de eficiență energetică pentru Republica Moldova. Prin intermediul acestui proiect, vom contribui, de asemenea, la combaterea schimbărilor climatice și a sărăciei energetice”, a subliniat Inguna Dobroja, directoarea de Țară a Băncii Mondiale pentru Moldova.

Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare a fost aprobat de Executiv, iar Proiectul urmează să fie implementat în intervalul 2024-2029.

La Chișinău a fost lansată Academia Transformării Digitale

Aproximativ 30 de antreprenori moldoveni și refugiați ucraineni participă la sesiuni de instruire și mentorat în cadrul Academiei Transformării Digitale, desfășurate în perioada 14 august - 13 septembrie curent. Academia a fost lansată de Camera de Comerț și Industrie (CCI), propunându-și să ofere abilități și cunoștințe pentru a naviga eficient în mediul digital, a utiliza tehnologiile avansate în vederea atingerii unor obiective de afaceri și a construi o prezență online robustă.

Sergiu Harea, președintele CCI, a specificat la evenimentul de lansare că „Academia Transformării Digitale este un program complex, în cadrul căruia ne propunem acum să fie instruiți circa 30 de antreprenori, care vor obține cunoștințe aprofundate și abilități practice pentru a implementa soluții digitale inovatoare, adaptate la necesitățile întreprinderilor în care activează.”

10 dintre antreprenorii care participă la program sunt refugiați

din Ucraina, ce și-au lansat afaceri în R. Moldova. Cealalți sunt antreprenori din categoria start-up – fondatori de afaceri noi, manageri de la întreprinderi care au refugiați ucraineni ca angajați și care doresc să-și majoreze prezența online și să-și modernizeze strategiile digitale existente. Alături de participanți, la instruire se află experți și lideri de business din țara noastră, care se axează pe tematici ce țin de provocările și

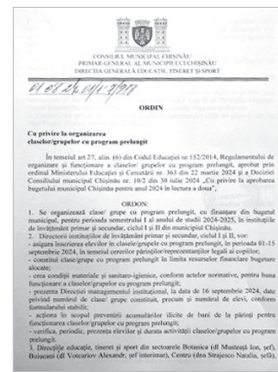
oportunitățile aduse de tehnologiile de digitalizare companiilor autohtone. În plus, proiectul susține Camera de Comerț și Industrie în activitatea ei de perfecționare a platformelor digitale existente, modernizarea paginii web și sporirea securității sistemelor informaționale. De asemenea, proiectul va oferi un program de granturi pentru transformarea digitală a întreprinderilor.

B. Iu.

În capitală vor activa clase cu program prelungit

Elevii din capitală vor putea beneficia în acest an de învățământ de clase cu program prelungit (învățământ primar și secundar, ciclul I și II), ce își vor relua activitatea, fiind finanțate integral din bugetul municipal; asta după ce în semestrul al doilea al anului trecut de studii grupele nu au putut funcționa deoarece municipalitatea anunța că nu dispune de resurse financiare.

Dan Perciun, ministrul Educației și Cercetării, a declarat că „Într-un final, la insistența părinților, a societății civile și a unor consilieri municipali, grupele cu

program prelungit vor fi finanțate integral din bugetul Primăriei. A fost nevoie de câteva luni ca bunele practici din ultimii ani să fie reluate în luna septembrie curent.”

De remarcat că înscrierea elevilor în clase/grupe cu program prelungit se desfășoară în intervalul 1-15 septembrie a.c., în temeiul cererilor părinților/reprezentanților legali ai copiilor. Așa că până pe 16 septembrie școlile vor prezenta numărul de elevi care vor frecventa grupele respective.

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ:

„Gândim global – acționăm local”

Proiectul de educație ecologică „Gândim global – acționăm local” a fost implementat în satul Catrânac, Fălești, prin intermediul Asociației obștești EcoContact. Acesta a fost pus în viață în cadrul Programului de granturi mici „Cetățeni activi pentru un mediu sănătos și justiția verde”, cu scopul de educare, informare, precum și de elaborare a Planului local de acțiuni pentru mediu.

Grație acestei inițiative, pentru informarea populației și promovarea dreptului la un mediu curat, sănătos și durabil au fost efectuate un șir de acțiuni educative: seminar instructiv pentru cadre didactice, o masă rotundă și trei ediții ale buletinului informativ privind activitatea proiectului. La seminarul „Educația pentru mediu – spațiu al interdisciplinarității în cadrul disciplinelor școlare” au participat 20 de cadre didactice și un reprezentant al administrației publice locale.

Evenimentul s-a desfășurat sub formă de dialog și schimb de bune practici în vederea formării competențelor ecologice ale elevilor la diverse discipline. Drept consecință benefică, mai multe teme pentru elevi au fost incluse sub formă de

proiecte, reportaje, comunicate și scrisori de intervenție. În acest context, masa rotundă „Sunt expert de mediu” de asemenea a contribuit la procesul de instruire, vizând 20 de tineri interesați de probleme de mediu și impactul pe care îl poate dezvolta nesoluționarea acestora.

În continuare a fost creat „Grupul de inițiativă al tinerilor pentru problemele de mediu”, alcătuit din 10 voluntari: 6 fete și 4 băieți. De asemenea a avut loc întvederea echipei de proiect cu autoritatea publică locală, alcătuită de comisiile consultative de specialitate și grupuri de comunitari, la care au participat persoane cu funcții de decizie, localnici, tineri și cadre didactice. În final, activitățile de informare au culminat cu elaborarea și aprobarea Planului local de acțiuni pentru mediu.

Ulterior, în spațiul de recreere din curtea Gimnaziului „Eugen

Coșeriu” (20 de ari) au fost plantați 20 de puiți de arbori decorativi și instalate 4 mese cu câte 2 bănci fiecare (pe două dintre mese au fost amenajate table de șah), în aceste activități fiind implicați 34 de voluntari, printre care elevi, părinți și profesori. Totodată a fost inițiată campania de colectare a maculaturii, fiind instalat în curtea școlii și un container din plasă metalică pentru colectarea plasticului.

Proiectul de educație ecologică este implementat cu susținerea financiară a Suediei, valoarea lui totală constituind 100 000 de lei (circa 5000 de euro), dintre care 5 000 de lei e contribuția beneficiarului, iar 95 000 reprezintă grantul propriu-zis. De remarcat că Gimnaziul „Eugen Coșeriu” este singura instituție de învățământ din localitate, iar în anul de studii 2023/2024 s-au înscris 170 de elevi.

Cor. Upp

Fiecare a zecea școală a început anul de studii duminică, 1 septembrie

Una din zece școli din Republica Moldova a început noul an de studii duminică, 1 septembrie. Celelalte instituții de învățământ au avut prima lecție în ziua de luni, 2 septembrie.

În raionul Strășeni, în 60 la sută dintre instituțiile de învățământ (15 din 25) clopoțelul a anunțat începutul anului școlar pe data de 1 septembrie. Această decizie a fost adoptată și în cazul a 30 la sută dintre școlile din Ialoveni, 35% - dintre școlile din Dondușeni, 35% dintre școlile din Florești și 31% din școlile din raionul Dubăsari.

În același timp, în unele raioane toate școlile au decis să dea startul noului an de studii în ziua de luni, 2 septembrie. Este vorba despre Telenеști, Ocnița, Criuleni, Șoldănești, Cahul, Soroca.

În Republica Moldova există 1201 școli, dintre care 108 au început studiile pe data de 1 septembrie, iar altele 1059 – pe data de 2 septembrie.

Anterior, Ministerul Educației și Cercetării a emis o circulară prin care instituțiile de învățământ, urmare a hotărârii Consiliului profesoral, au fost în drept să decidă ora și data desfășurării festivității dedicate începutului noului an de studii.

Prima lecție din anul de învățământ 2024-2025 a avut genericul „Împreună pentru pace” și a fost obligatorie pentru toate instituțiile de învățământ publice sau private. Pentru organizarea și desfășurarea lecției tematice dirigintilor le-au fost recomandate resurse didactice, adaptate la vârsta elevilor. Materialele au fost dezvoltate cu suportul Consiliului Europei.

Natalia BABII: „Instituția Publică Colegiul Agroindustrial din Râșcani este pentru mine o a doua casă”

Colega noastră de la nordul Moldovei a demonstrat cdevotament față de educație, având o carieră de 21 de ani la aceeași Instituție Publică - Colegiul Agroindustrial din orașul Râșcani. În interviul de mai jos, doamna Natalia Babiș (grad didactic superior) împărtășește

nu doar experiențele și realizările sale personale din domeniul pedagogiei, ci și viziunea sa privind viitorul educațional al comunităților rurale din Republica Moldova.

- Dnă Natalia, cum a început pasiunea Dvs. pentru învățământ și pentru IP Colegiul Agroindustrial din or. Râșcani?

- Pasiunea pentru învățământ și pentru colegiu s-a născut odată cu mine, deoarece aceasta se reliefează și în arborele genealogic al familiei mele: străbunelul (tatăl bunicii) și bunica au fost profesori, mama este profesoară.

De ce am ales să fiu profesoară în IP Colegiul Agroindustrial din Râșcani?

Spun deseori că sunt copilul Colegiului. Tatăl meu și mama mea s-au întâlnit pentru prima dată la colegiu, apoi s-au căsătorit în ultimul an de studiu. Ambii au absolvit specialitatea Tehnologia produselor cosmetice și medicinale. În cele din urmă, după finalizarea studiilor în colegiu, tata a fost angajat la uzina de prelucrare a plantelor aromatice și medicinale, în calitate de tehnolog, și a activat în domeniul dat peste 30 de ani.

Copilăria mea cu miros de uleiuri eterice a fost unică în felul său... Parfumul suav de ulei de salvie, trandafir sau levănțică erau asociate de mine cu revenirea acasă a tatălui. Mama a continuat studiile în domeniul uleiurilor eterice la Institutul din Moscova, iar după finalizarea studiilor a fost angajată în colegiu în calitate de profesoară de specialitate. Fiind inspirată de frumosul exemplu al părinților, de dragostea lor pentru plante, am urmat tradiția familiei și am absolvit în colegiu două specialități: Tehnologia produselor cosmetice și medicinale și Contabilitate. Prin urmare, pot afirma că Instituția Publică Colegiul Agroindustrial din Râșcani este pentru mine o a doua casă!

Sloganul colegiului este „Viitorul tău începe aici”!

În cazul meu, IP CAIR reprezintă Trecutul, Prezentul și Viitorul.

- Ce V-a inspirat să urmați o carieră în educație, în special în domeniul disciplinelor economice?

- Decizia de a urma o carieră în educație, în special în domeniul disciplinelor economice, a fost influențată de o serie de factori personali și profesionali, care s-au împletit de-a lungul anilor. Educația nu este doar un domeniu de activitate, ci și o vocație care poate schimba vieți, iar eu am simțit întotdeauna că pot contribui la această schimbare.

Pasiunea mea pentru discipline economice a început să se contureze încă din colegiu, când am avut ocazia să studiez concepte fundamentale, precum cererea și oferta, piețele financiare și impactul politicilor economice asupra societății. Am realizat că economia nu este doar o știință abstractă, ci un instrument practic care ne ajută să navigăm prin provocările zilnice.

Un alt factor esențial care m-a inspirat să aleg educația ca domeniu profesional a fost experiența mea personală cu profesorii mei. Am avut norocul să întâlnesc cadre didactice dedicate, care nu doar că predau materia, dar și inspirau și motivau elevii să își dezvolte gândirea critică. Am început să-mi doresc să fiu, la rândul meu, un mentor, să împărtășesc cunoștințele mele și să ajut elevii să își descopere potențialul. Vreau să contribuie la formarea unei generații capabile să gândească critic, să analizeze datele și să ia decizii in-

formate. Prin predarea disciplinelor economice, sper să le ofer elevilor instrumentele necesare pentru a înțelege complexitatea lumii moderne și a deveni cetățeni activi și responsabili.

- Cum a evoluat cariera Dvs. în IP Colegiul Agroindustrial din Râșcani în cei 21 de ani de activitate pedagogică?

- Cariera mea pedagogică de 21 de ani în cadrul IP Colegiul Agroindustrial din Râșcani a fost o călătorie plină de provocări, realizări și transformări personale și profesionale. De-a lungul acestor două decenii, am avut ocazia să evoluez atât ca profesoară, șefă de catedră, șefă de secție, cât și ca mentor, contribuind la formarea viitoarelor generații de specialiști în domeniul agroindustrial.

În primii mei ani ca profesoară, rolul meu a fost acela de a transmite cunoștințe fundamentale elevilor. Am realizat rapid că educația nu se limitează doar la transmiterea informațiilor, ci implică și dezvoltarea abilităților critice și a gândirii analitice.

Pe măsură ce am acumulat experiență, am început să îmi diversific abordările pedagogice. Am integrat metode interactive de predare. Această schimbare a fost esențială în crearea unui mediu de învățare dinamic și motivant. Am observat cum elevii devin mai implicați și mai entuziasmați de subiectele studiate, atunci când au oportunitatea să își exprime opiniile și să colaboreze între ei.

Un moment semnificativ în evoluția mea profesională a fost implicarea în activități extracurriculare și proiecte de dezvoltare. Am început să coordonez diverse inițiative care promovau educația agricolă și sustenabilitatea, implicând elevii în activități practice, cum ar fi târgurile locale, naționale și internaționale în cadrul proiectului Kultur Kontakt - Firmele de Exercițiu. Aceste experiențe nu doar că au îmbogățit cunoștințele teoretice ale elevilor, dar le-au oferit și oportunitatea de a aplica ceea ce au învățat în contexte reale.

De-a lungul anilor, am avut ocazia să colaborez cu colegii mei în dezvoltarea curriculumului și în implementarea unor noi standarde educaționale. M-am implicat în organizarea de workshop-uri pentru profesori, promovând schimbul de bune practici și inovații în predare.

Astăzi, după 21 de ani de activitate pedagogică, rolul meu s-a transformat, nu mai sunt doar un profesor, ci și un mentor care își îndrumă elevii spre excelență. Mă dedic formării unei culturi educaționale, care să valorizeze creativitatea, colaborarea și gândirea critică.

- Ce înseamnă pentru Dvs. să fiți formator național și evaluator în cadrul programelor de formare?

- A fi formator național și evaluator în cadrul programelor de formare înseamnă a avea o responsabilitate semnificativă în dezvoltarea și implementarea proceselor educaționale la nivel național, deoarece formatorii au rolul de a dezvolta și îmbunătăți competențele participanților prin programe de formare bine structurate. Aceasta implică nu doar transmiterea de informații, ci și facilitarea învățării active și aplicarea cunoștințelor în practică. Misiunea evaluatorului constă în măsurarea impactului programelor de formare, asigurându-se că acestea îndeplinesc standardele de calitate și că participanții dobândesc abilitățile necesare. Formatorii naționali joacă un rol crucial în promovarea conceptului de învățare continuă, încurajând participanții să își dezvolte constant abilitățile și cunoștințele. A fi formator și evaluator este o misiune care necesită dedicare, expertiză și o viziune clară asupra educației ca instrument de transformare socială.

- Care sunt criteriile pe care le utilizați pentru evaluare?

- Criteriile pe care le utilizez pentru evaluarea competențelor profesionale sunt cunoștințe teoretice acumulate de elevi în domeniul lor de studiu. Acestea includ informațiile fundamentale despre concepte, principii și metode specifice profesiei alese. Este esențial ca elevii să demonstreze o înțelegere solidă a bazelor teoretice, pentru a putea aplica aceste cunoștințe în practică. Un alt criteriu important este evaluarea abilităților practice. Acestea se referă la capacitatea elevilor de a aplica cunoștințele teoretice în situații reale. Este important ca elevii să demonstreze nu doar că știu teoria, ci și că pot utiliza aceste informații în mod eficient în activitățile specifice domeniului lor.

Evaluarea gândirii critice și a creativității este un aspect esențial al competențelor profesionale. Aceste abilități permit elevilor să analizeze informațiile, să identifice problemele și să propună soluții inovatoare.

Într-o lume în continuă schimbare, capacitatea de adaptare și dorința de a învăța continuu sunt esențiale pentru succesul profesional. Evaluarea acestor competențe poate fi realizată prin auto-evaluări, feedback din partea colegilor sau profesorilor și participarea la cursuri suplimentare sau workshop-uri.

- Cum vedeți rolul antreprenoriatului social în educația tinerilor din comunitățile rurale din Râșcani și nu numai?

- Mulți dintre reprezentanții autorităților și dintre cercetători accen-

tuează necesitatea formării generației noi de antreprenori - factor indispensabil pentru dezvoltarea unui sistem eficient și responsabil din punct de vedere economic și social la nivel național. Formarea noii generații de antreprenori este posibilă numai prin intermediul instruirii în domeniul antreprenoriatului social, ca gen de activitate antreprenorială deosebită. Antreprenoriatul social acumulează tot ce este mai bun din mediul de afaceri și din sectorul public, este un catalizator pentru dezvoltarea personalității antreprenoriale, a culturii în societate și în soluționarea problemelor sociale.

Doar într-o societate fericită vom fi fericiți!

- Care sunt cele mai importante lecții pe care le-ați învățat, efectuând cercetarea implementării antreprenoriatului social?

- Activitatea de antreprenoriat social, desfășurată de întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, este orientată spre îmbunătățirea condițiilor de viață și oferirea de oportunități persoanelor din categoriile defavorizate ale populației prin consolidarea coeziunii economice și sociale, inclusiv la nivelul colectivităților locale, prin ocuparea forței de muncă, prin dezvoltarea serviciilor sociale în interesul comunității, prin creșterea incluziunii sociale.

Pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul educabililor la nivel local și național este necesar de realizat un șir de măsuri:

- Incluziunea antreprenoriatului social pe agenda publică și în strategiile pentru ocuparea forței de muncă și dezvoltare economică și socială;

- Participarea instituțiilor de învățământ prin crearea de programe de dezvoltare a competențelor în domeniul antreprenoriatului social, începând cu nivelul 3 al sistemului de învățământ ISCED;

- Înființarea unor hub-uri de antreprenoriat social, care să aibă o puternică componentă de dezvoltare profesională și networking;

- Derularea de campanii anuale de conștientizare de către comunitate a importanței susținerii sectorului prin achiziția de produse și servicii realizate de către întreprinderile sociale;

- Declarația oficială a unei zile din an drept „Ziua Antreprenoriatului Social” și organizarea de evenimente publice de conștientizare.

- Cum va contribui proiectul „Livada Moldovei” la dezvoltarea practică a elevilor în cadrul Laboratorului didactic „Procesarea și Controlul calității uleiurilor eterice”?

- În primul rând, vreau să enumăr beneficiile pentru instituție:

Colegiul va deveni o verigă importantă în procesul de pregătire a specialiștilor în sectorul de procesare a plantelor etero-oleaginoase;

Creșterea potențialului de a investi în instituție;

Se va crea o viziune nouă față de dezvoltarea instituției pe viitor;

Se vor introduce metode noi, inovative de instruire profesională;

Se va iniția procesul de instruire profesională continuă pentru întreaga zonă;

Se vor dezvolta cooperări publice-private, ceea ce ar contribui vizibil la

generarea de venituri suplimentare și, inevitabil, la dezvoltarea și fortificarea instituției per ansamblu;

Se va contribui la majorarea eficacității cercetărilor științifice în domeniul de implementare garantată a rezultatelor obținute.

Beneficii pentru elevi:

Înstruirea specialiștilor se va desfășura în condiții moderne, conform cerințelor pieței muncii;

Obținerea unei instruirii bazate pe competențe;

Creșterea gradului de autorăspundere pentru o gândire antreprenorială;

Perspectivă de angajare pentru tineri atât în sectorul de procesare a plantelor etero-oleaginoase, cât și în subsectoarele conexe.

- Care sunt principalele provocări întâlnite în implementarea acestui tip de proiect și cum le depășiți?

- Principalele provocări întâlnite în implementarea proiectelor de dezvoltare, după părerea mea, au fost pandemia și criza economică, care au afectat atât termenii de realizare a lucrărilor proiectului, cât și costul proiectului. Pentru a depăși aceste provocări echipa managerială a colegiului, din care fac parte, a stabilit mecanisme eficiente de monitorizare și evaluare a termenelor de realizare a lucrărilor, nu în ultimul rând, mecanisme de control al calității lucrărilor efectuate, ceea ce este important pentru urmărirea progresului și ajustarea strategiilor în funcție de rezultate.

Fără implicarea activă a comunității beneficiare, proiectele pot întâmpina greutăți, ceea ce poate reduce eficiența acestora. Asigurarea că beneficiile proiectului vor continua după finalizarea acestuia este o provocare majoră. Este important să se dezvolte strategii pentru menținerea impactului pe termen lung. Provocările menționate necesită o abordare atentă și adaptabilă pentru a asigura succesul proiectelor de dezvoltare.

-Unde se pot angaja tinerii după absolvirea Colegiului Agroindustrial din Râșcani?

- Absolvenții programului de formare profesională „Tehnologia produselor cosmetice și medicinale” se pot angaja la întreprinderile de prelucrare a plantelor aromatice și medicinale, la întreprinderile de fabricare a produselor de parfumerie și cosmetică în calitate de laborant, consultant în farmacie.

Absolvenții programului de formare profesională „Mașini și aparate în industria alimentară” se pot angaja la întreprinderile de fabricare și prelucrare a produselor alimentare, în ateliere mecanice.

Absolvenții programului de formare profesională „Turism” se pot angaja în calitate de agent de turism, funcționar agenție turistică, agent de asistență turistică, agent de recepție a comenzilor pentru bilete, însoțitor grup turistic, operator ticketing, conducător grup turistic, ghid turism intern.

Absolvenții programului de formare profesională „Merceologie” pot activa în calitate de merceolog la întreprinderile de comerț, administrator al sălii de comerț, șef al secției de mărfuri, vânzător, casier.

(Continuare în pag.5)

Oxana Musteați – promotoare a experienței avansate în învățământul primar

Orice societate este definită și susținută de oameni educați și bine pregătiți, iar figura profesorului reprezintă o piatră fundamentală în acest edificiu al cunoașterii și al dezvoltării individuale și colective.

Cine este profesorul?

Profesorul este adesea privit ca un model de urmat, în special de elevii ciclului primar. Prin comportamentul său, prin valori și principii, el oferă exemple pozitive, stimulează creativitatea, încrederea în sine, dezvoltă abilitățile necesare pentru adaptarea la schimbările din societate. Profesorul poate fi comparat cu un sculptor sau arhitect care modelează caracterele elevilor.

Profesorul este un mentor dedicat pentru colegii săi. Profesorii cu experiență avansată au adesea metode dovedite, care duc la succes în procesul de predare. Prin integrarea practicilor avansate în propria activitate, cadrele didactice contribuie la îmbunătățirea rezultatelor elevilor și la crearea unui mediu educațional mai eficient.

Un asemenea mentor este dna Oxana Musteați, profesoară la clasele primare din IPLT „Mihai Eminescu” din orașul Fălești, care își dedică viața discipolilor săi timp de 19 ani. Este o sursă inepuizabilă de creativitate, ingeniozitate, tact pedagogic și dragoste față de discipolii săi. Se spune că a fi profesor este o profesie, dar eu cred că un profesor este o artă sau un dar de la Dumnezeu, lucru care îl confirmă prin activitatea dumnezei.

În cadrul studierii experienței avansate, Oxana Musteați și-a propus ca temă de cercetare „*Didactica modernă bazată pe competențe, valori și principii*”. A ales acest subiect din dorința de a explora o abordare inovatoare a procesului educațional, centrat pe formarea competențelor elevilor, pe cultivarea valorilor morale și pe respectarea principiilor fundamentale ale educației. Dumnezei consideră că această abordare este esențială pentru pregătirea elevilor, începând de la treapta primară și continuând cu cea gimnazială și liceală, cu scopul de a construi o societate dinamică și complexă, oferindu-le elevilor instrumentele necesare pentru a deveni membri activi și responsabili ai comunității.

Această temă de cercetare dânsa și-a propus-o pentru ca să investigheze modul în care integrarea unui curriculum bazat pe competențe, valori și principii influențează performanțele academice ale elevilor și contribuie la dezvoltarea lor personală.

În practică, aplicarea didacticii moderne la școlarii mici presupune implementarea unor strategii variate, adaptate specificului fiecărui copil și grup de copii. Iată câteva exemple pe care învățătoarea O. Musteați le-a aplicat la clasă în cadrul orelor demonstrative și activităților extracurriculare:

Învățarea centrată pe elev. Având o clasă de elevi cu un potențial diferit de dezvoltare intelectuală, Dumnezei plasează elevul în centrul procesului educațional, ca să-și asume rolul de facilitator. Pune accent pe nevoile, interesele și ritmul fiecărui copil, adaptând activitățile

didactice pentru a stimula participarea activă și creativitatea.

Interdisciplinaritatea. Abordările interdisciplinare permit elevilor să facă legături între diferite domenii de cunoaștere, dezvoltându-și astfel o viziune holistică asupra lumii și a problemelor complexe. În cadrul orelor demonstrative de științe și activități în grup, O. Musteați a făcut legătura între diferite discipline.

Învățarea prin joc. Jocul este o metodă fundamentală în educația școlarii mici. Activitățile ludice facilitează asimilarea cunoștințelor și dezvoltarea abilităților socio-emoționale într-un mod natural și plăcut, de aceea, în cadrul fiecărei activități, învățătoarea planifică neapărat cel puțin un joc didactic, astfel elevii prin joc nu observă efortul depus pentru a reuși.

Utilizarea resurselor digitale. Introducerea tabletelor în cadrul orei de „Activități în grup”, și anume crearea unui desen în aplicația Power Point după replicile personajului din povestea „Gogoșa”, au transformat învățarea într-o experiență captivantă. Platformele online, precum wordwall.net, mentimeter.com pot fi folosite pentru jocuri educative, quiz-uri interactive și explorarea virtuală a diferitelor subiecte.

Curtea Instituției Publice Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Fălești a fost frumos amenajată pentru o activitate de mare amploare, lansată și desfășurată de dna Oxana Musteați - PROIECTUL EDUCAȚIONAL DE NIVEL REGIONAL „*Festivalul porumbului*”, ediția I. Proiectul a fost susținut și desfășurat în colaborare cu părinții, învățătoarele din ciclul primar și alți actori educaționali din IET „Lăstărel”, IET din satul Făleștii Noi, IPLT „A. Pușkin”, IPLT „Ion Creangă” din orașul Fălești, IP Gimnaziul din satul Musteața, IP Gimnaziul din

satul Gherman, raionul Ungheni, Centrul de Educație nonformală „Prietenia” din orașul Fălești, iar ca invitat de onoare a fost meșterul popular „Păpuși din pănuși”, Eugenia Voinotinschi din satul Sarata Veche, raionul Fălești, care a prezentat o expoziție nemaipomenită cu lucrările sale și a explicat etapele de lucru pentru a realiza o lucrare.

Toți cei prezenți au fost salutați de directoarea liceului, care a dat start acestei activități și toți împreună au demonstrat abilități și deprinderi moștenite de la bunii și străbunii noștri. Porumbul a stat la baza alimentației primelor civilizații, pe care au împrumutat-o și strămoșii noștri. Ei au transformat-o într-o valoare națională. Mămăliga rămâne a fi și pentru generațiile viitoare un simbol al Republicii Moldova.

Activitățile distractive s-au intercalat cu activități de învățare, desfășurate la un nivel înalt în cadrul celor patru ateliere de lucru: *Istoria porumbului, Arte, Confort și incluziune și Gastronomie*, la care au participat circa 200 de persoane.

Curiozitatea, cântecul, dansul și veselia au stat la baza activităților desfășurate în aceste ateliere.

Toți participanții au fost serviți cu ceai din mătase de păpuși, mămăligă și porumb fierț.

În cadrul orelor publice la **activități în grup** cu subiectul „Personaje literare pozitive și negative” și la **științe** cu subiectul „Podgoria”, a fost reușit efectuată intercalarea de metode și tehnici precum: jocul didactic, explozia stelară, studiul de

caz, metoda ciorchinului, experimentul, investigația, descoperirea, constatarea, argumentul, călătorie imaginară, careul de cuvinte, buletinul de identitate, conversația euristica, dramatizarea, instrumentul digital wordwall-anagrama, jocul „Roata aleatorie”, desenul grafic în aplicația Power Point, explorarea globului cu ajutorul *pixelului digi-*

des își argumentează răspunsurile, își expun cu îndrăzneală părerea proprie. Învățătoarea a dat dovadă de responsabilitate, flexibilitate, atitudine, creativitate, profesionalism și a menținut un climat psihologic pozitiv pe tot parcursul lecțiilor desfășurate.

Colaborarea cu părinții este un aspect esențial al succesului educațional al elevilor, mai ales, în ciclul primar, când legătura între școală și familie este deosebit de importantă. O relație pozitivă și constructivă între profesori și părinți poate contribui la dezvoltarea academică, emoțională și socială a elevilor. Ținând cont de aceasta, dna Musteați a organizat și desfășurat cu părinții o activitate de coaching cu genericul „*Relația celor trei inimi: profesor-elev-părinte*”. În cadrul activității, părinții au fost implicați în diverse situații pentru a stabili obiective comune pentru educația copiilor. Aflându-se în postură de cercetători, părinții au dat dovadă de creativitate, receptivitate și spirit de observație asupra stării emoționale a copiilor. Elevii s-au implicat în activitate prin crearea stării de bine a părinților, prezentând un colaj de dansuri și un sondaj cu privire la faptul cum părinții cunosc nevoile lor.

Fiecare profesor aduce cu sine un set unic de abilități și pasiuni, contribuind astfel la diversitatea și bogăția experienței educaționale. Prin implicarea lor continuă și devotamentul față de cauza educației, profesorii devin veritabili eroi ai cunoașterii și luminători ai drumului către succes. Această afirmație este perfect valabilă și în cazul Oxanei Musteați – promotoare activă a experienței avansate în învățământul primar.

Elena ȚIBULEAC

Reconsiderarea raportului profesor-elev în cadrul învățământului profesional

Cât contează azi această relație în formarea unui asistent medical?

Suntem într-o epocă agitată, în care lucrurile și evenimentele nu se mai pot mișca în ritmuri moderate, care să ne permită să înțelegem sau să interpretăm în timp, lejer, tot ce ni se întâmplă. Azi trăim într-o lume galopantă, în continuă schimbare, lume a deciziilor rapide și a reacțiilor imediate, lume a unor permanente reconsiderări. Este un fapt probat în timp – ceea ce ieri era un cusur, azi poate fi o calitate. Putem să confirmăm că trăim într-o lume în care uneori se reclassifică valorile. Atitudinile, însă, niciodată. Mai ales atitudinile într-un domeniu foarte sensibil, precum este domeniul îngrijirii sănătății.

În acest domeniu, asistentul medical este, cu siguranță, prezența necesară din preajma pacientului. Prin urmare, formarea unui asistent medical este un proces care va porni de la stabilirea unor relații calitative, adecvate dintre el, formabilul, și formator, pentru că, la un anumit moment, cei doi vor fi colegi. Astfel, startul este stabilirea relației.

Rita Pierson a spus: „O educație solidă pornește de la relații solide”. Nu de la adorare. Nici de la amicitie dubioasă. Nici de la imitare. De la relații solide. Un profesor învață un viitor lucrător medical *cum* trebuie să fie, pentru că *cine* trebuie să fie este un fapt decis de elev. Cheia reușitei procesului propriu-zis al educației unui astfel de specialist este, indubitabil, stabilirea de comun acord a unei relații solide dintre profesor, cel care formează, și elev - viitorul asistent medical, formabilul. Până

nu demult formula clasică a atitudinii elevului față de profesor era respectul obligatoriu, nu întotdeauna conștientizat și (se mai întâmplă!) meritat al ultimului față de primul. În ochii elevului profesorul era un semizeu care știe tot și poate tot. În cazul învățământului profesional medical, profesorul nu va pretinde sub nicio formă acest lucru, dat fiind faptul flexibilității rapide a tot ce se întâmplă în cercetările moderne, cele din domeniul medical, al asistenței, al noilor metode de îngrijire, de perfecționare a unor tehnici de îngrijire. În relația sa cu elevul trebuie să fie prezentă ideea că și el, profesorul, se formează continuu. De cele mai multe ori bătălia pentru nominalizarea la capitolul *stie tot* era pierdută undeva pe drum, în timp, pentru că există o altă lege a educației, care spune că e discutabilă valoarea unui profesor, dacă nu l-a întrecut elevul

la un anumit punct, într-un anumit moment, trebuie să apară acest „mai bine decât mine”. Mai ales în domeniul medicinei, unde schimbările sunt la viteză de ore, nu de ani. Și aici revenim la semizeu. Profesorul, dacă a avut neatenția să se pretindă ca atare, fără să fi fost cumva vinovat, pierde din strălucire, pentru că își reia imaginea de om obișnuit, unul care învață, inclusiv împreună cu elevul său. Stereotipul „pentru că sunt mai mare, pentru că sunt profesor” a ruinat între timp multe relații, care ar fi putut ajunge la a fi foarte constructive, dacă formabilul ar fi obișnuit de mic cu o altă abordare a ceea ce înseamnă să fi profesor. Și aici ne apropiem de ideea de recon-

siderare a acestei relații, în care se conjugă „pot să te învăț cât știu eu” cu „arată-mi cum”, a relației dintre un om care învață să fie și un altul, care-l ajută să învețe. Accentuăm – îl ajută. Formează. Ajută să devină pe cineva asistent medical. Mai ales în acest domeniu este o idee primă aceea că esența umană, compasiunea, răbdarea, toleranța sunt firul roșu, care va porni de la profesor. El de aici dă start relației și formării ulterioare. Pentru asta profesorul pornește de la premisa că are de aprins o lumină, să o ajute să-și întrețină arderea, ca mai apoi aceasta să învețe să asigure continuitatea dăruirii. Prin urmare, nu *Stiu tot, dar te ajut să știi multe, mai multe decât știu eu*. Nu un transmitător de informații, ci călăuză. De aici pornesc relațiile solide, care vor asigura o formare solidă a profesionistului de calitate atât uman, cât și profesional. De aici pornește respectul sănătos, real, obiectiv, nu unul fals și superficial. Învăț de la profesor nu informația, ci mecanismele cu ajutorul cărora voi putea avea oricâtă informație aș vrea. Învăț nu să știu, ci ceea ce pot face cu ce știu. În acest sens, respectul vine de la felul în care vede elevul în profesor omul cu bunăvoința obiectivă, nu cu îngăduință

neîntemeiată, cu toleranță constructivă, nu cu răbdare nejustificată. Diferențele acestea par mici, dar plasaarea corectă a accentelor este azi, când nu prea avem timp de ambiguități, punctul de pornire al stabilirii relațiilor solide. Reconsiderat, raportul dintre profesor și elev va constitui traseul nu „de la mine spre tine” ci „împreună cu mine acolo unde vrei să ajungi, te ajut să înțelegi de ce ai nevoie, dacă va trebui, vom învăța împreună”. Profesorul nu poate, nu are dreptul la pretenția de a ști totul, e om și e imposibil să le știe pe toate. Dar are obligația de a-i arăta elevului său cum trebuie să fie mereu gata să mai înveți ceva, să mai cunoști ceva. Și respectul vine firesc, meritat, de acolo până la admirația obiectivă e doar un pas.

Specialiștii rezultați din educația aceasta solidă vor crește o generație de lucrători medicali, care nu vor servi pacienților o imagine denaturată a acestui tip de specialist, ci a unei absolute dăruiri profesionale și umane.

Elena COPĂCEANU,
Larisa PALAMARI,
Centrul de Excelență
în Medicină și Farmacie

INTERVIUL DE JOI

Natalia BABII: „Instituția Publică Colegiul Agroindustrial din Râșcani este pentru mine o a doua casă”

(Continuare din pag. 3)

Absolvenții programului de formare profesională „Contabilitate” pot activa la entități de stat sau private în compartimentul financiar-contabil, în calitate de contabil, contabil-coordonator, șef adjunct secție sau departament.

– Este dificil pentru absolvenți să-și găsească un loc de muncă conform specialității alese?

– Rata angajării în câmpul muncii a absolvenților colegiului nostru constituie 75,43%. Majoritatea din ei se angajează și continuă studiile la instituțiile de învățământ superior. Un punct forte pentru angajare este când noi ajutăm absolvenții în dezvoltarea competențelor cerute de angajator.

Dificultatea absolvenților de a-și găsi un loc de muncă conform specialității poate varia în funcție de mai mulți factori individuali și externi. De exemplu, experiența practică: absolvenții colegiului care au efectuat stagii de practică sau au avut experiență de muncă în domeniul lor

au un avantaj semnificativ și se angajează ușor la finalizarea colegiului.

Și situația economică generală din republică influențează disponibilitatea locurilor de muncă. În perioade de criză economică, este mai greu pentru toți candidații, inclusiv pentru absolvenți, să găsească un loc de muncă.

– Cum credeți că va evolua rolul educației în dezvoltarea economică a comunităților rurale din Republica Moldova în următorii 5 ani?

– Educația joacă un rol important în dezvoltarea economică a comunităților, iar în cazul Republicii Moldova acest aspect devine și mai evident în contextul provocărilor cu care se confruntă zonele rurale. În următorii cinci ani evoluția rolului educației în aceste comunități va fi influențată de mai mulți factori, inclusiv reformele educaționale, investițiile în infrastructură, integrarea tehnologiilor moderne și colaborarea între diferitele sectoare ale societății.

Una dintre direcțiile principale de evoluție a educației în comunitățile rurale va fi adaptarea curriculei la nevoile economiei naționale. Este esențial ca sistemul educațional să ofere cunoștințe și abilități care să răspundă cerințelor pieței muncii, prin colaborare mai strânsă cu antreprenorii din zonă, pentru a dezvolta programe educaționale care să includă formarea profesională în domenii precum agricultura modernă, turismul rural și tehnologia informației.

Un alt aspect important al evoluției educației va fi investiția în infrastructura școlară și resursele educaționale.

Aceste îmbunătățiri vor facilita un mediu de învățare mai atractiv și mai eficient, contribuind astfel la creșterea calității educației. Parteneriatele între școli, întreprinderi locale și organizații non-guvernamentale pot facilita implementarea unor proiecte inovative care să sprijine dezvoltarea abilităților tinerilor și să genereze locuri de muncă în comunitățile rurale.

Nu în ultimul rând, încurajarea spiritului antreprenorial va fi esențială pentru dezvoltarea economică a comunităților rurale. Sprijinul din partea autorităților locale și a organizațiilor internaționale pentru proiectele antreprenoriale va fi esențial pentru succesul acestora.

– Aveți proiecte sau inițiative noi în cadrul asociațiilor și ONG-urilor cu care colaborați?

– Ca răspuns la întrebare, voi divulga secretul pentru câteva idei de proiecte viitoare și inițiative în parteneriat cu asociația de binefacere „Pelerin” din or. Râșcani și ONG-urilor cu care colaborăm - „AFASR” și „Dor de Râșcani”.

IP Colegiul Agroindustrial din Râșcani planifică activități generatoare de venituri din: diversificarea serviciilor educaționale de formare continuă a adulților; servicii de consultanță și asistență pentru mediul economic; crearea „Laboratorului Frumuseții” pentru organizarea de masterclass-uri pentru specialitatea „Tehnologia produselor cosmetice și medicinale”; practicarea antreprenoriatului social prin confecționarea de lumânări parfumate „Fantasy Flame”. Lumânările confecționate de elevi vor fi realizate manual, din parafină cu punct de topire ridicat și aditivi speciali, ceea ce le oferă o ardere uniformă și îndelungată.

– În concluzie, am înțeles că rolul vital al educației în dezvoltarea economică și socială a comunităților rurale din Moldova este fundamental. Vă mulțumim, doamnă Natalia, pentru aceste dezvăluiri și sperăm că schimbările vor fi în conformitate cu așteptările.

A intervievat

Silvia ȚURCAN

Cum facilităm adaptarea copiilor la grădiniță?

Primele zile de gradinita pot fi cele mai solicitante zile atât pentru copil, cât și pentru părinte, deoarece pentru copil acesta este un prim pas în colectivitate. Această tranziție poate fi o provocare atât pentru cei mici, cât și pentru părinți, care se confruntă cu emoții și îngrijorări diverse.

Adaptarea este procesul prin care o persoană sau un individ își ajustează comportamentul, emoțiile și gândirea pentru a face față schimbărilor de mediu sau situațiilor noi. În cazul copiilor care urmează să vină pentru prima dată la grădiniță, adaptarea se referă la modul în care aceștia își formează noi rutine, își dezvoltă abilități sociale și emoționale și învață să se integreze într-un mediu educațional diferit față de cel familial. Acest fapt presupune dezvoltarea unor noi abilități la copil, precum învățarea noilor reguli și gestionarea emoțiilor, a anxietății și fricii de separare.

Etapile adaptării. Durata adaptării la grădiniță variază de la un copil la altul, aceasta poate fi o experiență emoțională intensă pentru copil, iar sprijinul părinților este esențial pentru a gestiona tranziția. Prima etapă de adaptare durează între 2 și 4 săptămâni. În acest răstimp copilul învață să se adapteze la mediul fizic al grădiniței: cercetează sala de grupă, baia, încearcă să se adapteze la ritmul rutinei zilnice. La această etapă copiii își pot exprima frica, nesiguranța sau tristețea atunci când se confruntă cu schimbări majore. Este important ca părinții să fie disponibili pentru a asculta și a valida sentimentele copilului, oferindu-i, în același timp, asigurări că este normal să se simtă astfel. La următoarea etapă copilul se adaptează, transferând atașamentul emoțional de la părinți spre educatoare. Se recomandă ca părinții să îmbrățișeze copilul, să-i spună cuvinte de încurajare reducându-i astfel anxietatea de separare. Treptat copilul începe să aibă încredere în educatoare și să se simtă în siguranță la grădiniță. Următoarea etapă este cea în care copilul interrelaționează permanent cu copiii din grupă, își face prieteni stabili, se joacă împreună cu alți copii.

Modificarea anturajului. Ori ce copil este obișnuit să aibă o anumită rutină în mediul familial, iar grădinița pentru el este prima experiență prelungită într-un mediu diferit de cel al casei. Frecventând grădinița, copilul este nevoit să se adapteze la mediul fizic, care este necunoscut pentru el, la persoane pe care le vede pentru prima dată, să respecte noi reguli. În afară de mediul fizic, copiii trebuie să se adapteze și la un nou program zilnic. Rutinele din grădiniță, cum ar fi mesele la ore fixe, somnul de prânz și activitățile structurate, pot fi diferite de cele de acasă. Această structură poate fi inițial derutantă, dar pe măsură ce copiii se obișnuiesc, ea poate deveni un factor de stabilitate și confort. Copilul percepe această schimbare ca pe ceva stresant și de aceea ei se pot simți anxioși, neliniștiți sau confuzi.

Factori care influențează adaptarea copiilor la grădiniță

Personalitatea copilului. Unii copii sunt **sociabili, comunicabili** și nu manifestă rigiditate în fața schimbărilor. Ei sunt gata să se implice în jocurile și activitățile propuse de educator. Copiii cu acest tip de personalitate se adaptează mai ușor la grădiniță, deoarece ei sunt curioși să cerceteze un mediu nou și să-și facă

prieteni. Alți copii pot fi **retrași și timizi**, pentru ei timpul de adaptare durează o perioadă mai îndelungată. Acești copii preferă să urmărească ceea ce se întâmplă în grupă, fără a interrelaționa cu semenii. Ei sunt anxioși, de aceea necesită suport și încurajare suplimentare din partea părinților și a educatorilor. **Copiii cu o natură rigidă** sunt cei cărora nu le plac schimbările. Pentru ei adaptarea poate fi o provocare, deoarece ei preferă să fie totul prevăzut. Este preferabil să li se ofere timp și suport pentru a se adapta treptat la noul mediu și la schimbările din rutina zilei.

Vârsta copilului. Copiii cu vârsta mai mică de 3 ani pot avea dificultăți mai mari în a se adapta la grădiniță. Aceasta este vârsta la care atașamentul față de părinți este foarte puternic, iar despărțirea de mama poate provoca anxietate de separare. La această vârstă copiii nu-și pot exprima emoțiile și nevoile, ceea ce face procesul de adaptare mai dificil ca în cazul copiilor de vârstă mai mare. **Copiii între 3 și 4 ani** sunt în stare să înțeleagă și să accepte ideea că părinții se vor întoarce la sfârșitul zilei. În această perioadă copiii încep să-și dezvolte abilitățile sociale, pentru ei prezintă interes interacțiunile cu alți copii. Aceasta este, de obicei, o perioadă de tranziție în care copiii învață să se adapteze la rutina grădiniței, totuși, în unele cazuri, pot să prezinte frică de separare. **Copiii cu vârsta 5 și mai mari** sunt mai independenți și mai puțin susceptibili la anxietatea de separare. La această vârstă majoritatea copiilor sunt entuziasmați de ideea de a merge la grădiniță, de a-și face noi prieteni și de a participa la activități organizate. Totuși, copiii pot avea încă nevoie de suport emoțional în primele zile sau săptămâni.

Tipul de atașament al copilului. Un atașament securizant conduce la o adaptare mai rapidă, pe când un atașament nesecurizant (ambivalent sau evitant) sau un atașament dezorganizat duce la adaptare dificilă.

Montarea psihologică a copilului presupune încrederea transmisă copilului vizavi de grădiniță ca mediu sigur și frumos, optimismul și bucuria transmisă copilului, pregătirea copilului de către părinți prin povești, jocuri de rol, parcurgerea drumului spre grădiniță pentru familiarizarea cu grădinița, interacțiunea cu alți adulți și copii, încurajarea autonomiei personale.

Pregătirea prealabilă a copilului. Una dintre cele mai eficiente metode de a facilita adaptarea este familiarizarea copilului cu grădinița înainte de înscrierea oficială în instituția preșcolară. Este recomandabil ca părinții să prezinte copilului jocuri despre grădiniță; ilustrații și planșe cu grădiniță, comunicarea cu copilul despre drumul până la grădiniță, ce înseamnă exact grădinița; urmate de vizitele anterioare, în care copilul poate explora spațiile de joacă, curtea grădiniței. Jocurile de rol inițiate de către părinți, în cadrul cărora se va explica în detaliu ce va face copilul la grădiniță și cât va sta, sunt importante pentru a elimina anxietatea de separare și teama de abandon. Un alt aspect important este participarea la activități de grup. Dacă copilul a avut ocazia să participe la activități de grup, cum ar fi joaca într-un parc cu alți copii sau participarea la cluburi de joacă, acestea

va fi mai bine pregătit pentru viața de la grădiniță. Aceste experiențe îl ajută să își dezvolte abilitățile sociale și să se obișnuiească cu ideea de a interacționa cu un grup mai mare de copii. Este important ca părinții să discute deschis cu copilul despre ce înseamnă grădinița, ce activități se vor desfășura acolo și cine vor fi persoanele cu care va interacționa. Părinții pot să introducă aspecte ale rutinei de grădiniță acasă, cum ar fi trezirea la o anumită oră, servirea mesei la ore fixe și participarea la activități structurate. Acest lucru ajută copilul să se acomodeze mai ușor la programul grădiniței.

Stabilirea unei rutine. Rutina oferă copiilor un sentiment de siguranță și predictibilitate, esențial pentru a face față schimbărilor majore. Părinții pot contribui la acest proces prin:

- **menținerea unui program zilnic clar.** Un program zilnic stabil, care să includă orele de somn, mese și joc, ajută copilul să anticipeze ce urmează să se întâmple. Această predictibilitate reduce anxietatea și face tranziția către grădiniță mai ușoară.
- **împărtășirea rutinelor de grădiniță.** Discutarea și explicarea activităților care vor avea loc la grădiniță, cum ar fi joaca, timpul de masă sau odihna de prânz, poate ajuta copilul să se adapteze mai ușor la noul mediu.

- **respectarea timpului de odihnă.** Asigurarea unui program de somn adecvat este esențial pentru starea de bine a copilului. Oboseala poate accentua dificultățile de adaptare, așa că părinții trebuie să fie atenți la nevoile de odihnă ale copilului.

Colaborarea cu educatorii

O relație de colaborare între părinți și educatori este esențială pentru o adaptare reușită. Părinții ar trebui să:

- **comunicare deschis.** Este important să mențină o comunicare constantă cu educatorii, pentru a discuta despre progresele și dificultățile copilului. Această comunicare poate ajuta la identificarea timpurie a problemelor și la găsirea unor soluții adecvate.
- **implicare activă.** Participarea la activitățile grădiniței, cum ar fi întâlnirile de grup sau evenimentele speciale, poate întări legătura dintre copil, părinți și educator, creând un sentiment de comunitate și sprijin.

- **respectarea politicilor grădiniței.** Cooperarea cu regulile și politicile grădiniței, cum ar fi cele legate de programul zilnic sau comportament, ajută la crearea unui mediu consecvent și previzibil pentru copil.

Strategii de facilitare a adaptării la grădiniță

1. Introducerea graduală a copilului în mediul grădiniței. În primele zile sau săptămâni, părinții pot

opta pentru un program redus al copilului la grădiniță, în care acesta să petreacă inițial doar câteva ore pe zi în noul mediu. Acest lucru îi oferă copilului posibilitatea de a se familiariza cu spațiul și cu educatorii fără a se simți copleșit. Pe măsură ce copilul se obișnuiește cu mediul, timpul petrecut la grădiniță poate fi mărit progresiv, astfel încât tranziția să fie cât mai firească.

2. Consolidarea relației copil-educator

Relația dintre copil și educator este esențială pentru o adaptare reușită. Părinții pot contribui la consolidarea acestei relații prin:

- **familiarizarea cu educatorul.** Părinții pot aduce copilului informații despre educator într-un mod pozitiv, subliniind aspectele plăcute ale interacțiunii și asigurând copilul că acesta este o persoană de încredere.
- **încurajarea interacțiunii.** Părinții ar trebui să încurajeze copilul să comunice cu educatorul, să adreseze întrebări și să exprime nevoile sau dorințele. Această deschidere poate ajuta copilul să se simtă mai confortabil și mai în siguranță.

- **feedback pozitiv.** Atunci când copilul manifestă un comportament pozitiv sau interacționează bine cu educatorul, părinții ar trebui să laude aceste comportamente.

Împărtășirea și exprimarea emoțiilor

Gestionarea emoțiilor este un aspect esențial al adaptării la grădiniță. Părinții pot ajuta copilul să-și gestioneze sentimentele printr-un dialog deschis. Încurajarea copilului să vorbească despre ce simte este vitală. Părinții pot întreba copilul cum s-a simțit în timpul zilei la grădiniță, ce i-a plăcut sau ce l-a deranjat. Acest dialog ajută copilul să-și exprime emoțiile și să se simtă înțeles. Este important ca părinții să valideze emoțiile copilului, indiferent de natura lor. Dacă copilul este trist sau speriat, părinții trebuie să îi arate că aceste sentimente sunt normale și să ofere sprijin în gestionarea lor.

Construirea unui sentiment de apartenență

Sentimentul de apartenență la comunitatea grădiniței poate face adaptarea mult mai ușoară. Părinții pot încuraja copilul să participe la diverse activități organizate în cadrul grădiniței, cum ar fi jocurile de grup, serbările sau excursiile. Aceste experiențe comune contribuie la consolidarea relațiilor cu ceilalți copii și cu educatorii. Sprijinirea copilului în formarea prietenilor la grădiniță este crucială. Părinții pot organiza întâlniri de joacă sau pot încuraja interacțiunile cu colegii, consolidând astfel rețeaua socială a copilului.

Întărirea rezilienței și independenței

Adaptarea la grădiniță poate fi un prilej excelent pentru dezvoltarea rezilienței și independenței copilului. Părinții pot oferi copilului posibilități de a lua decizii simple, cum ar fi alegerea hainelor pentru grădiniță sau a jucăriei preferate. Aceste decizii mici pot crește încrederea copilului în propriile capacități. Aprecierea de către părinți a eforturilor copilului de a se adapta și de a fi independent, chiar dacă rezultatele nu sunt perfecte, consolidează reziliența copilului. În cazul în care copilul întâmpină dificultăți, părinții ar trebui să-l sprijine în găsirea soluțiilor, în loc să rezolve problemele în locul lui. Aceasta poate include discutarea posibilităților soluții și încurajarea copilului să încerce noi abordări.

Semne ale unei adaptări dificile

1. Crize de plâns frecvente

Crizele de plâns sunt o manifestare normală în primele zile de grădiniță, dar dacă acestea persistă pe o perioadă îndelungată, pot indica dificultăți de adaptare:

- **durata și intensitatea.** Dacă copilul plânge intens și frecvent chiar și după câteva săptămâni, acest lucru poate semnala o anxietate severă legată de separare sau o nesiguranță profundă față de mediul nou. În aceste cazuri, este important ca părinții și educatorii să analizeze situația pentru a înțelege ce anume declanșează aceste reacții.

- **momentele de plâns.** Observarea momentelor în care copilul începe să plângă poate oferi indicii despre ceea ce îl deranjează. De exemplu, dacă plânsul apare în momentul plecării părinților sau în anumite momente ale zilei la grădiniță, ar putea fi utilă o intervenție specifică în acele momente, cum ar fi o activitate de consolare sau o schimbare de rutină.

- **impactul asupra comportamentului.** Plânsul frecvent poate afecta comportamentul general al copilului, ducând la izolare socială, dificultăți în a se implica în activități sau chiar refuzul de a interacționa cu alți copii. În astfel de situații, poate fi necesară o abordare personalizată pentru a ajuta copilul să-și depășească temerile.

Refuzul de a merge la grădiniță

Un alt semn al unei adaptări dificile este refuzul constant al copilului de a merge la grădiniță:

- **rezistența la plecare.** Dacă un copil refuză să se îmbrace, se ascunde sau plânge intens în fiecare dimineață înainte de a pleca la grădiniță, acesta este un semn clar de disconfort emoțional. Această rezistență poate fi legată de anxietatea de separare, de frica de necunoscut sau de o experiență neplăcută la grădiniță.

- **simptome fizice.** Refuzul de a merge la grădiniță poate fi însoțit de simptome fizice, cum ar fi dureri de stomac, dureri de cap sau chiar senzația de greață. Aceste simptome pot fi manifestări ale stresului și anxietății și nu trebuie ignorate.

- **analiza cauzelor.** Este esențial ca părinții și educatorii să colaboreze pentru a identifica motivele refuzului. Acestea pot varia de la dificultăți în a se adapta la noul mediu social, până la probleme specifice cu alți copii sau cu educatorul.

Odată identificate, se pot lua măsuri adecvate pentru a ameliora situația.

(Continuare în pag. 7)

Sportul – test suprem de rezistență și sursă inepuizabilă de emoții

„Dacă eu am reușit, un băiat crescut în Titan-Pantelemon, complet obișnuit, absolut oricine poate. Prin multă determinare, perseverență și multă muncă!”, a spus David Popovici, la Paris, după obținerea celei mai râvnite medalii pentru un sportiv de talia lui. Sunt profund mișcată de gestul îndrăgितului campion: ajuns pe culmea performanței sportive, s-a gândit să împartă și cu alții bucuria sa, dar mai ales să inspire. Și aceasta este doar una din lecțiile pe care ni le oferă zilele acestea Jocurile Olimpice. Vizionam, de exemplu, de curând finala giudocanilor moldoveni. Momentul de inaugurare a fost atât de emoționant, a transmis un sentiment de mândrie și patriotism. Mi-am dat de seamă că, în spatele bucuriei, zâmbetelor și lacrimilor acestor sportivi se ascunde multă muncă, determinare și mult efort, atât personal, cât și al echipei de antrenori, chinetoterapeuți, medici etc.

am câștigat olimpiada raională m-a făcut foarte fericită și am simțit pentru prima dată că am reușit să îmi îndeplinesc un scop pe care mi l-am pus”.

Sorina COȘARCA
(locul I raional),
elevă la Liceul Teoretic „Emil Nicula”,
s. Mereni,
raionul Anenii Noi

„Am fost unul dintre elevii cu cele mai bune rezultate la Olimpiada școlară, disciplina educație fizică, în instituție și candidat pentru Olimpiada raională. De-a lungul pregătirii pentru olimpiadă am avut îndeajuns gânduri de a renunța, dar fiind ajutat și îndrumat de profesoara Alexandra Ceri, care a fost ghidul meu pe parcursul acestei etape, am rămas motivat și determinat pentru a merge mai departe. Zi de zi, alături de colega mea Sorina Coșarca, am perfecționat fiecare traseu, combinație și temă teoretică, repetând acest program timp de două luni. În ziua olimpiadei am plecat încrezuți în noi și cu mult curaj, fără urmă de emoție.

Prima probă fiind teoria, mi s-a părut cea mai simplă, finalizând-o în exact 23 de min. Apoi am mers să mă pregătesc pentru probele sportive, care au trecut la fel de repede. Împliniți, bucuriți și obosiți, așteptam cu nerăbdare rezultatele olimpiadei. În momentul când ne-a anunțat profesoara, eram cei mai fericiti. Sunt sigur că această experiență nu o voi uita prea curând, alături de toate emoțiile pozitive ce le-am avut de-a lungul acestei perioade”.

Gheorghe CERÎ
(locul II raional),
elev la Liceul Teoretic
„Emil Nicula”,
s. Mereni, raionul Anenii Noi

După experiența raională, emoțiile și voința de a învinge au devenit mai mari. Am luat o săptămână de pauză, apoi - iar pregătiri.

Iarăși emoții, iarăși adrenalină,

voință de a lupta cu cei mai buni din raioanele Moldovei.

Știam că trebuie de lucrat și mai mult ca să putem concura cu cei mai buni, așa că în următoarea perioadă de aproape două luni, după ce se terminau orele, începea pregătirea în sala de sport.

În final, a venit și perioada participării. A fost foarte greu. Condițiile pentru a desfășura un așa eveniment nu erau favorabile. În pauză copiii aveau nevoie de odihnă, baie, deoarece erau temperaturi înalte și copiii stăteau transpirați, îmbrăcați cu echipamentul sportiv de dimineață.

Obosită de soare, transpirată, dar determinată de a nu ceda circumstanței, a luptat până la urmă.

În pofida tuturor greutăților, eleva nu ceda, era hotărâtă să lupte.

Pregătită fizic și psihemoțional, ea merge cu demnitate spre a atinge obiectivul ce și l-a pus în față.

....Am reușit, am învins, am luat Medalia..... Locul UNU, Olimpiada Republicană la disciplina educație fizică, ediția 2024. Emoții de necrezut. Eleva noastră e Olimpică Republicană la disciplina mea, educație fizică.

Inserez mai jos bucuriile și emoțiile acumulate de ea la Olimpiada republicană:

„Atunci când am ajuns la olimpiada republicană și am văzut 40 de fete din toată Republica Moldova, care vor concura împotriva mea, singurul lucru pe care îl voiam era ca antrenamentul să mă aducă în primii 10. În timp ce unii sperau, când va ajunge festivitatea de premiere, să nu își audă numele la mențiuni sau la cei clasați pe locul trei, dar la ceva mai bun, eu speram să îmi aud numele la mențiuni sau la locul trei, pentru că credeam că nu aș avea altă șansă să mă clasez pe un loc. Viitorul a avut planuri mai mari pentru mine. În a treia zi, înainte de festivitatea de premiere, când am aflat punctajele de la probe și am văzut că locurile mele sunt destul de bune, am îndrăznit să visez la locul 3 sau locul

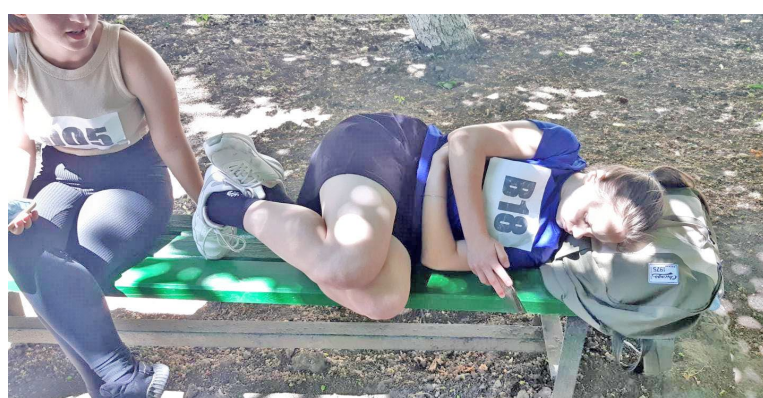
2. De aceea, când numele meu a fost pronunțat pentru medalia de locul 1, nu am putut să cred. În timpul acela gândul m-a dus spre antrenamentele ce și-au arătat rezultatul și la anii întregi în care am practicat sportul, m-am gândit la oamenii care au făcut ca toate acestea să fie posibile, la doamna profesoară Alexandra Ceri, care m-a ajutat în toată evoluția mea atât în domeniul sportului, cât și la pregătirea pentru olimpiadă, la prietena mea care ieșea în fiecare seară să îmi țină companie cât timp alergam, la întreaga comunitate școlară ce a crezut în mine și, desigur, la familia mea, fără de care nu aș fi putut ajunge aici. Acest câștig nu a fost doar al meu, a fost al unei întregi echipe de oameni care mi-au deschis aripile ca eu să pot ajunge unde sunt acum. Niciodată nu am crezut că eu pot fi cea mai bună, niciodată nu am crezut că eu pot să îmi iau medalia de locul 1 la o competiție unde sunt cei mai buni din toată Republica Moldova. Dar această medalie pe care o privesc acum îmi arată contrariul, îmi arată că eu pot să ajung la mari înălțimi și că nu ar trebui să mă subestimez sau să nu cred în mine. Dacă îmi pun un scop, îl pot obține, uneori câștigând mai mult decât o medalie, câștigând experiență, formând legături, simțind emoții și trăind momente pe care le voi ține minte toată viața”.

Sorina COȘARCA
(locul I republican)

Când pui suflet și muncești din greu, poți ajunge cel mai bun. Asta a demonstrat eleva mea Sorina Coșarca, o tânără educată, cu bun simț, bună la toate disciplinele, cu o medie mai sus de 9,50.

Sportul, prin definiție, înseamnă foarte multă muncă, foarte multă corectitudine, un efort inimaginabil răsplătit, însă și cu o satisfacție incomensurabilă în caz de izbândă. Elevii pentru asta fac sport: pentru a-și depăși limitele în fiecare zi. Iar noi, profesorii, pentru asta îi însoțim în această provocare: ca să le transmitem lecția vieții că prin muncă poți atinge culmi nesperate. Munca e totală în sport. Și culmile pe care te aduce această muncă nu se compară cu nimic.

Alexandra CERÎ,
profesoară de educație fizică,
grad didactic I,
Liceul Teoretic „Emil Nicula”,
s. Mereni, raionul Anenii Noi

(Continuare din pag. 6)

Comportament regresiv

Un semn frecvent al unei adaptări dificile este manifestarea comportamentelor regresive:

- **revenirea la obiceiuri din trecut.** Copiii care întâmpină dificultăți în adaptare pot începe să manifeste comportamente pe care le-au depășit anterior, cum ar fi refuzul de a dormi singuri, cerința de a fi purtați în brațe sau utilizarea biberonului.

Aceste comportamente sunt adesea un semn că copilul se simte nesigur și caută confortul obiceiurilor din perioada anterioară grădiniței.

- **atașamentul excesiv.** Un alt exemplu de comportament regresiv este creșterea dependenței față de părinți, cum ar fi dorința constantă de a fi alături de unul dintre părinți sau refuzul de a fi lăsat cu alte persoane, inclusiv educatorul. Acest comportament indică o teamă profundă de separare.

- **intervenția promptă.** Este important ca părinții să răspundă cu empatie și înțelegere la aceste comportamente, dar și să încurajeze treptat revenirea la obiceiurile corespunzătoare vârstei. Discuțiile cu un psiholog sau un consilier specializat pot fi utile în cazurile în care comportamentul regresiv persistă.

Semnele că copilul s-a adaptat la grădiniță

Un indiciu sigur că copilul s-a adaptat la grădiniță este atunci când totul se simte ca o normalitate. În momentul în care copilul merge la grădiniță cu drag și se simte foarte bine când este preluat de părinte după încheierea programului, iar acasă este din nou liniștit, se poate spune că adaptarea copilului la mediul grădiniței a decurs cu succes.

Diana CATÎREV,
psiholog,
grad didactic I,
IET nr.3, or. Ștefan Vodă;
Ana MARIN,
psiholog,
grad didactic superior,
SAP Ștefan Vodă

Burse de studii în Marea Britanie pentru cetățenii Republicii Moldova

Marea Britanie oferă burse Chevening cetățenilor Republicii Moldova în vederea aplicării la orice program de master eligibil la peste 150 de universități din Albion. Dosarele pot fi depuse online pe platforma chevening.org/apply până în data de 5 noiembrie a.c. De burse vor putea beneficia persoanele care pot demonstra că au abilitățile necesare pentru a deveni viitori lideri și care pot justifica cum o diplomă de master obținută în Marea Britanie îi va ajuta să aducă schimbări pozitive în țara lor de baștină.

În această ordine de idei, o condiție obligatorie a programului este revenirea studenților în țara lor de origine pentru o perioadă de minimum 2 ani după finalizarea

studiilor. Pe lângă programul de studii, bursierii vor obține acces la o gamă largă de experiențe exclusive de ordin academic, profesional și cultural.

Emma Hennessey, coordonatoarea programului la Ministerul de Afaceri Externe al Regatului Unit, a nuanțat că „Chevening îi reprezintă pe cei mai buni din Marea Britanie și din lume – avem bursieri din peste 160 de țări. Sunt continuu inspirată de pasiunea și angajamentul celor din comunitatea Chevening și aștept cu nerăbdare să cunosc următoarea generație de lideri.”

La rândul său, Fern Horine, Ambasadorul Regatului Unit în Republica Moldova, a declarat că „Dacă sunteți pasionat de promovarea schimbării, la nivel local sau global, dacă doriți să fiți cel mai bun în ceea ce faceți și aveți imaginație pentru a-i inspira pe alții, atunci o bursă Chevening ar putea fi oportunitatea perfectă pentru dumneavoastră.”

În acest an, programul în cauză oferă peste 1 500 de burse, fiind coordonat în țara noastră de Ambasada Marii Britanii la Chișinău. De spus că programul a fost lansat în anul 1983, de atunci încoace peste 57 de mii de profesioniști din lumea întreagă și peste 100 din R. Moldova având ocazia prin burse Chevening să-și promoveze cariera profesională la un nivel cât se poate de înalt.

Iulian BOGATU

USAID: Inițiative educaționale de promovare a valorilor europene, adoptate în regiunea Sud

Centrul pentru Dezvoltare Educațională și Comunitară a organizat pe parcursul verii ce tocmai a trecut mai multe inițiative de promovare a valorilor europene în 7 raioane (Basarabeasca, Cantemir, Cahul, Căușeni, Cimișlia, Leova și Taraclia) din regiunea de sud a Republicii Moldova. Cele 7 grupuri de tineri și tinere, ce au fost create în raioane, s-au implicat în proceduri ce urmăresc obiectivul conștientizării în rândul locuitorilor a importanței respectării drepturilor omului și a valorilor de bază ale Uniunii Europene.

Printre activitățile desfășurate se numără un maraton de ciclism (cu genericul „Pledăm pentru libertate”), acțiuni de promovare a obiectivelor turistice în zonele rurale, ateliere de distracție, pictură și lucrări manuale pentru copii, proiecții de film pentru persoane cu dizabili-

tăți. De asemenea, au fost pictate treceri de pietoni cu îndemnul de a participa la vot și la referendumul din această toamnă (20 octombrie), realizându-se și picturi murale (pe ziduri și alte construcții), prin care s-au promovat nondiscriminarea și egalitatea de gen.

O activitate extrem de captivantă a fost însușirea hărților europene cu implicarea roboților mici, numiți OzoBoți. În plus, tinerii au participat la un concurs de desene cu genericul „Demnitatea în viziunea mea”, precum și la un eveniment de distracție destinat copiilor și adolescenților aflați la odihnă într-o tabăra de vară. Astfel, prin activități educative, culturale și sportive s-a promovat pacea și libertatea de exprimare, în același timp inițiindu-se o campanie de promovare, printre prieteni și pe rețelele sociale, a tot felul de obiective turistice.

Totodată, tinerii protagoniști ai valorilor europene au participat cu multă dăruire la diverse sesiuni de informare, în cadrul cărora au explorat concepte precum democrația, libertatea de mișcare, statul de drept, demnitatea umană ș.a., realizând și spoturi video axate pe temele respective.

Este de menționat că activitățile comunitare sunt desfășurate în cadrul proiectului „Promovarea valorilor europene în regiunea de sud a Moldovei”, implementat datorită sprijinului acordat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în colaborare cu Centrul pentru Dezvoltare Educațională și Comunitară.

Reporter UPp

In Memoriam Petru JELESCU

Petru JELESCU
1.10.1948 - 3.09.2024

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău anunță cu adâncă tristețe trecerea în eternitate, pe 3 septembrie 2024, la vârsta de 76 de ani, a Profesorului Emerit, doctor habilitat și profesor universitar, Petru Jeleșcu, o personalitate marcantă în domeniul științelor psihologice și pedagogice.

Născut pe 1 octombrie 1948, în satul Sărata Galbenă, raionul Hâncești, Petru Jeleșcu a urmat Școala Pedagogică din Orhei și Institutul Pedagogic de Stat „V.I. Lenin” din Moscova. A obținut diploma de doctor în științe la Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova și a susținut teza de doctor habilitat la Institutul de Științe ale Educației din Chișinău.

Activitatea sa științifică și didactică a fost caracterizată printr-o profundă dedicare, implicare și o remarcabilă putere de muncă. A fost un model de profesionalism, având un impact deosebit asupra studenților săi și fiind respectat de comunitatea academică pentru cercetările sale vaste în domeniul psihologiei și pedagogiei.

Pe parcursul carierei sale a publicat peste 200 de lucrări științifice și metodico-didactice, inclusiv monografii, manuale și articole, și a contribuit semnificativ la formarea generațiilor de specialiști. A fost membru al colegiilor de redacție ale unor importante reviste științifice și a participat la numeroase proiecte și granturi internaționale.

De asemenea, a deținut funcții de prestigiu, inclusiv cea de decan al Facultății de Pedagogie, și a fost implicat în reformele educaționale ca secretar al Consiliului coordonator al Parlamentului Republicii Moldova. A fost distins cu multiple distincții, inclusiv Diploma de Onoare a Președintelui Republicii Moldova și Medalia „Ion Creangă” a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

În aceste momente de profundă durere, comunitatea academică și științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău transmite cele mai sincere condoleanțe familiei, colegilor și discipolilor săi.

Slujba de înmormântare va avea loc joi, 5 septembrie 2024, între orele 12:00 și 15:00, în sala nr. 3 de la „Ritus”, situată pe strada Doina, nr. 193.

Odihnească-se în pace și aibă parte de lumină veșnică.

Livada Moldovei: Se modernizează Colegiul Agroindustrial „Gh. Răducan” din Grinăuți

O clădire modernă se construiește la Colegiul Agroindustrial „Gheorghe Răducan” din Grinăuți, Ocnîța, în care urmează să-și aibă sediul laboratoarele „Sudare și forjare”, „Mentenanță și reparații mașini agricole” și „Mecanică agricolă”. De asemenea, edificiul va fi dotat cu vestiare și grupuri sanitare, iar laboratoarele – cu tehnică și echipamente de ultimă generație, conform standardelor internaționale de ultimă oră.

Valoarea totală a proiectului este de 650 000 de euro, lucrările fiind realizate în cadrul proiectului „Livada Moldovei”. Astfel, laboratoarele vor deveni o platformă de colaborare și comunicare cu agenții economici din regiune, ce vor putea fi implicați în activități

de cercetare și testare a inovațiilor în horticultură, iar cei 300 de elevi ai colegiului vor beneficia de condiții de studii în corespundere cu standardele europene de calitate în educație, conform curriculumului național.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Tiraj: 413 ex. Comanda nr. 925

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR MACHETATOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea, Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>